

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqa boshlagan e-mail: info@uzas.uz 2015-yil 27-fevral №9 (4304)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

2015 ЙИЛГИ НАВРЎЗ УМУМХАЛҚ БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Неча минг йиллар давомида азалий кадриятларимизни ўзида мужассам этиб, аждодларимиздан бизга мерос бўлиб келадиган Наврўзнинг истиқлол йилларида ҳаётимиздаги ўрни ва моҳияти тобора ошиб бормоқда. Халқимиз учун табиат уйғониши, шарқона янги йилнинг бошланиши, асл миллий, энг ардоқли байрам бўлмиш Наврўз айёмини юртимизнинг барча ҳудуд ва минтақаларида ҳар томонлама чуқур тайёргарлик билан кутиб олиш ва нишонлаш эзгу, бир сўз билан айтганда, табиий анъанага айланиб қолди.

Ушбу миллий байрамнинг маънавий ҳаётимиздаги ўрни ва таъсири, инсоннинг табиат билан ҳамоҳанг бўлиб яшаши, жамиятимизда меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатлик, кексаларга эъзоз ва эҳтиром, кичикларга иззат кўрсатиш, одабийлик, яхши кўшничлик, хайр-саховат, бағрикенглик ва бунёдкорлик муҳитини янада мустаҳкамлаш, ёш авлодни миллий анъаналаримизга садоқат ва умуминсоний кадриятларга ҳурмат руҳида камол топтириш борасида Наврўзнинг моҳияти ва аҳамияти тобора ортиб бораётганини инобатга олиб ҳамда бу кўтлуг айёмни юксак савияда нишонлаш мақсадида:

1. 2015 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий кўмида таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Ташкилий кўмига Наврўз байрамини пойтахтимиз Тошкент шаҳрида, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида, барча шаҳар, туман ва қишлоқларда умумхалқ сайиллари шаклида кўтаринки руҳда ўтказишга қаратилган ташкилий-амалий, маданий-маънавий тадбирлар режасини ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

2. Тадбирлар режасини тайёрлашда қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилсин:

айни Наврўз фаслида инсон ўзини табиатнинг ажралмас, узвий бир қисми сифатида ҳис этишини ифода қиладиган, атроф-муҳитни, она заминни эъзозлаб, унинг неъматларини, бугунги тинч ҳаётни қадрлаб, шукроналик туйғуси билан яшашга даъват этадиган маънавий-маърифий тадбирларни уюштириш;

жойларда бўлиб ўтадиган тадбирларда, оммавий ахборот воситаларида Наврўз байрамининг тарихи, уни нишон-

лаш билан боғлиқ урф-одат, анъана ва кадриятларимизнинг моҳияти ва аҳамиятини кенг ёритиш;

мамлакатимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъи назар, барча юртошларимиз учун сеvimли байрамга айланган Наврўзнинг руҳи ва фалсафасида мужассам бўлган аҳиллик ва тотувлик, меҳру саховат, ёши улуг инсонларни ҳар томонлама эъзозлаш, кўмакка муҳтож инсонларга бегараз ёрдам бериш билан боғлиқ тадбирларни амалга ошириш;

янги дехқончилик мавсумининг бошланиши, яшариш ва янгилашиш, қўт-барак, ободлик ва фаровонлик рамзи бўлмиш Наврўз фаслида маҳаллаларда, шаҳар ва қишлоқларимизда ҳашарлар, кенг қўламдаги ободончилик ва кўкаламзорлаштириш ишларини ташкил этиш;

Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятлар марказлари ва Тошкент шаҳрида бўлиб ўтадиган байрам дастурларига фольклор гуруҳлари, бадиий ҳаваскорлик жамоалари, оилавий ансамбллар, бахши-шоирлар, шунингдек, профессионал ижрочилар ва истеъдодли эстрада артистларини танлов асосида жалб этиш;

байрам дастурларини тайёрлашда фольклор санъатининг энг яхши намуналари, халқ ўйинларига, эл-юртимизнинг дилидан чуқур жой олган тарихий урф-одатларга, гўзал инсоний туйғуларни тараннум этадиган мумтоз куй ва қўшиқлар, ўлан ва лапарларга кенг ўрин бериш.

3. Белгилаб қўйилсинки, ўтказиладиган байрам тадбирлари:

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда маҳаллий бюджетлар ҳамда хайрия маблағлари ҳисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети маблағлари ҳисобидан тенг улушларда қўлланади.

4. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, "Жаҳон" ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга ошириладиган ишларни атрофлича ёритиб бориш тавсия этилсин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини таъминлаш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2015 йил 25 февраль

ЕВРОПАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИНИНГ ДЕМОКРАТИК ИНСТИТУТЛАР ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ БЎЙИЧА БЮРОСИ КУЗАТУВЧИЛАРИ МИССИЯСИ ИШ БОШЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссиясида элчи Каэтана де Зулуэта раҳбарлигидаги Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХХТ) Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси кузатувчилари миссиясининг асосий гуруҳи аъзолари билан учрашув бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш, шунингдек, миссия фаолиятини ташкил этиш масалалари бўйича атрофлича фикр алмашилди.

Сайлов — 2015

Марказий сайлов комиссияси раисининг ўринбосари К.Одиллов меҳмонларни Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича асосий тадбирлар дастурининг амалга оширилиши билан таништирди.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда халқро сайлов стандартларига мувофиқ демократик сайловлар ўтказиш борасида ижобий тажриба тўплангани таъкидланди. Фуқароларнинг сайлов

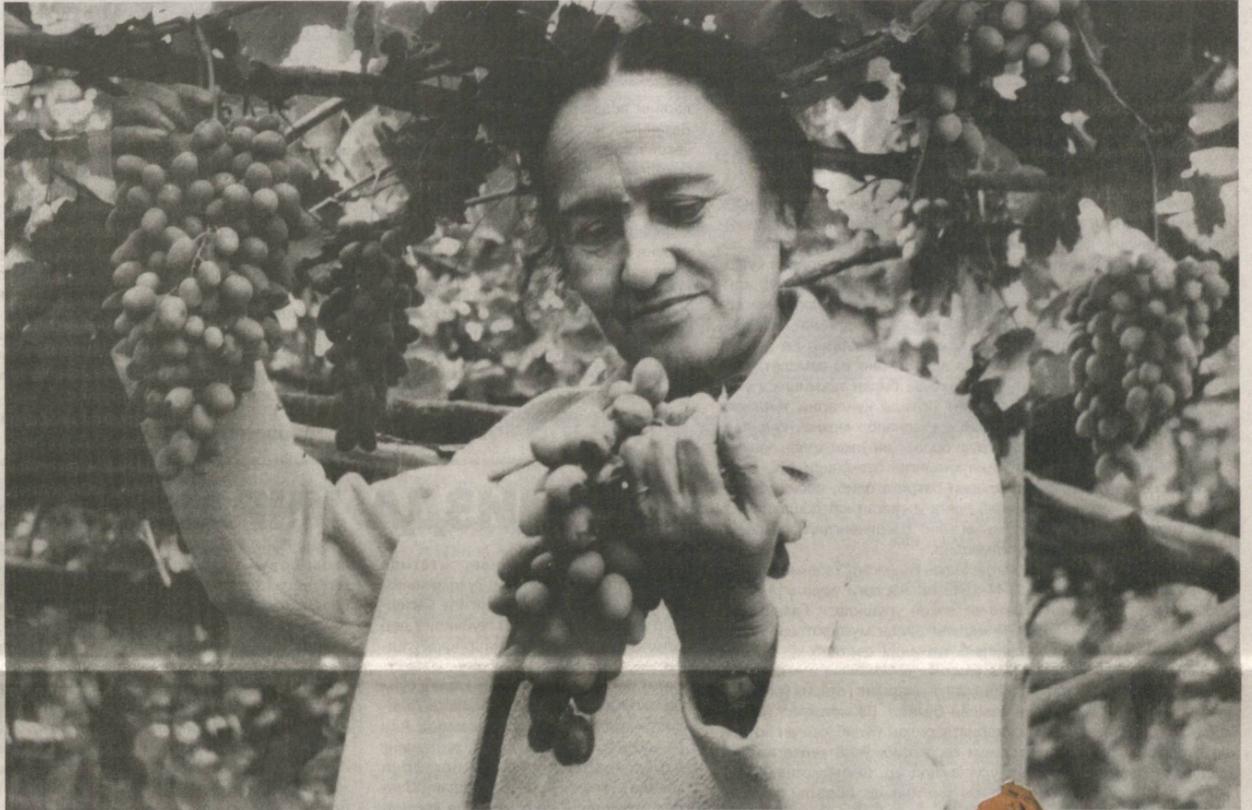
ҳуқуқи қафолатларини янада мустаҳкамлаш, сайловларни ташкил этиш ва ўтказиш бўйича миллий тажрибани бойитишга йўналтирилган сайлов қонунчилиги мунтазам такомиллаштириб борилаётган. Марказий, округ ва участка сайлов комиссиялари ўз фаолиятида сайлов кампаниясининг барча босқичларида қонунийлик, ошқоралик ва транспарентлик принципларига қатъий риоя этилишига алоҳида эътибор қаратмоқда.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 117-моддасига киритилган ўзгаришларга мувофиқ, сайловни ташкил этиш ва уни ўтказиш учун маъсул конституциявий орган сифатида Марказий сайлов комиссияси мустақиллигининг ҳуқуқий қафолатлари сезиларли равишда мустаҳкамлангани, мустақиллик, қонунийлик, коллегиаллик, ошқоралик, адолатчилик комиссияси фаолиятининг асосий принциплари экани таъкидланди.

Давоми иккинчи саҳифада.

Сиз латиф ижодингиз билан миллионлаб кишиларга эзгулик, муҳаббат ва садоқатдан сабоқ бердингиз. Ҳаёт сизни ҳар доим ҳам аягани йўқ. Аслида, бу ёруғ дунёда айрилиқ ва ҳижрон азоби ҳаммининг ҳам бошида бор, аммо ғам-андуҳларни матонат билан маҳв этган, армонларидан тирик орзулар яратган, тоғдек бардоши билан садоқат ва вафо рамзига айланган сиз каби аёллар жуда кам топилади.

Ислон КАРИМОВ

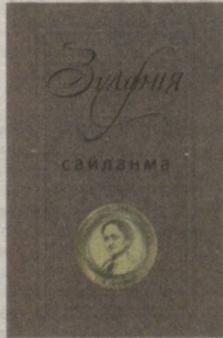
Ўзбекистон халқ шоири Зулфия таваллудининг 100 йиллиги

Бу назм боғига киролмас хазон,
Бизни маҳв этолмас завол лашкари.
Мен кетсам, мунгаймас умрим ҳеч қачон,
Бу боғлар бир боғлар бўлади ҳали...

Эъзозлар, ардоғлар учун ташаккур,
Асли, Сиз — офтобим, мен зиёсиман.
Тонглариңгиз кулсин дорилмон, ҳур,
Бахтим шул — ўзбекнинг Зулфиясиман.

Сени қуйлайман, ҳаётти!

"САЙЛАНМА". Вафо ва садоқат тимсоли бўлган шоира ижодиди висол ва ҳижрон мавзусида битилган шеърлар ҳақиқий ўзбек аёлининг метин иродасини, матонатини тараннум этади. Зулфия Аёл деб номланган буюк хилқатнинг тоғдай бардошини, қиличдай кескир сўзлар билан шеърларида ифодалаб берди. Зулфия шеърияти — бутун ўзбек аёлларининг ҳаёти, орзуу армонлари, мақсадлари, ҳаётта муҳаббати десак янглишмаймиз. Яқинда "Академнашр" нашриёти шоиранин "Сайланма" китобини нашрдан чиқарди. Шоиранин турли йилларда, турли мавзуларга бағишланган шеърларида унинг изтироблари, умидлари, орзулари, армонлари мужассам.

"МУШАЙРА". "Билим" нашриёти томонидан қорақалпоқ тилида чоп этилган китоб "Мушайра" деб номланади. Қорақалпоғистон халқ шоири Кенисбай Каримов сўзбоши ёзган мазкур тўпلام қорақалпоқ халқи учун шоирани янада яқиндан таниш имконини беради. Китоб Ўзбекистон қаҳрамони, Қорақалпоғистон халқ шоири Ибройим Юсупов, Муратбай Низанов, Гулистон Матёқубова ва бир қанча ижодкорларнинг таржималаридан ташкил топган.

"БАҲОР КЕЛДИ СЕНИ СЎРОҚЛАБ". Устоз шоирнинг Ватан, муҳаббат, вафо, садоқат, эзгулик туйғуларига йўғрилган дилбар асарлари аллақачон кўнгил мулкимизга айланган.

"Янги аср авлоди" нашриёти Зулфия таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан шоиранин "Баҳор келди сени сўроқлаб" номли шеърый китобини нашрдан чиқарди. Тўпلامда ижодкорларнинг энг сара шеърлар ўрин олган.

ШЕЪРИЯТ ВА ИНТЕРНЕТ

Буюк шоирларни адабиёт осмонидидаги ёруғ юлдузларга мензаш мумкин. Замонлар ўтади, авлодлар алмашади, аммо уларнинг ёғдуси ҳеч қачон сўнмайди. Буюк шоирлар ижоди Гомер чилторининг оҳанглари сингари барҳаёт ва суоқлидир. Кўнгил созида яралган бу навони ҳатто вақт шамоли ҳам енгишга қодир эмас. Буюк шоирлар ижоди уммонга интилган дарё каби ҳамма ўз йўлида собит. Аммо бу ул-

кан дарёнинг барҳаётлиги тарғиботга боғлиқлиги ҳам айни ҳақиқат. Бордию бу ирмоқ ҳаракатдан тўхтаеса, нафақат шеърият, балки бутун адабиёт ўз мақсадини йўқотади.

Халқимизнинг устоз шоираси Зулфия ижодига бағишланган янги веб-сайт ташкил этилганини илк бор эшитганимда ана шундай фикрлар хаёлимдан ўтди. Қалам аҳли учун китобдан яхши тарғибот йўқлигига шубҳа қилмасам-да, интернет-

Зулфияхоним
ҳаёти ва ижоди бағишланган сайт

га хос афзалликлар мени чуқурроқ мушоҳада юритишга чорлади. Тўғри, китоб ўрнини ҳеч нарса боса олмайди. Айниқса, Зулфия каби беназир шоира қаламига мансуб шеърый тўпламларни мутолаа қилганимда гўзал туйғулар қалбинга қанот бағишлайди.

Давоми бешинчи саҳифада.

ЕВРОПАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИНИНГ ДЕМОКРАТИК ИНСТИТУТЛАР ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ БЎЙИЧА БЮРОСИ КУЗАТУВЧИЛАРИ МИССИЯСИ ИШ БОШЛАДИ

Бошланиши биринчи саҳифада.

Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига киритилган қўшимчаларга биноан, сайлов жараёнига жалб этилган жисмоний ва юридик шахсларнинг сайлов қонунчилигига риоя этиш, Марказий сайлов комиссияси қарорларини сўзсиз бажариш бўйича жавобгарлиги кучайтирилгани алоҳида қайд этилди.

Ўз навбатида, ЕХХТ Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси кузатувчилари миссияси раҳбари сайлов жараёнини кузатишга таклиф этгани учун миннатдорлик билдирди. У миссиянинг асосий вазифаси миллий сайлов қонунчилиги ҳамда сайловни ташкил этиш ва уни ўтказиш тажрибаси умум қабул қилинган халқаро нормалар, жумладан, ЕХХТ стандартларига мувофиқлигини баҳолашдан иборат эканини таъкидлади.

— Миссия Ўзбекистондаги фаолиятини 23 февралдан бошлади, — дейди Каэтана де Зулуета. — Ўзбекистонга 11 нафар халқ

қаро эксперт келди ва миссиянинг Тошкентдаги штабида фаолият бошлади. 28 февраль кuni узоқ муддат фаолият юртакдан 10 нафар кузатувчи келади. Улар Тошкент, Нукус, Бухоро, Самарқанд ва Фарғонада сайлов жараёнларини кузатади. Миллий қонунчилик базаси ва ҳуқуқни қўллаш амалиётини баҳолаб, Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларнинг сайловолди тарғиботи, сайлов комиссиялари ва тегишли давлат органлари фаолияти ҳамда сайловчиларни рўйхатга олиш жараёнини кузатамиш. Шунингдек, оммавий ахборот воситаларини комплекс мониторинг қиламиш.

Учрашувда томонлар ЕХХТ Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси миссияси фаолияти сайлов жараёнининг очиклиги ва ошкоралигини таъминлаш, уни миллий сайлов қонунчилиги, халқаро стандарт ва нормаларга мувофиқ ташкил этишга қўмаклашишига ишонч билдирди.

Шу кuni ЕХХТ Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси

миссияси Тошкентда фаолияти бошланшига бағишланган матбуот анжумани ўтказди. Матбуот анжуманида оммавий ахборот воситалари вакиллари кизиқтирган саволларга жавоб қайтарилди.

Таъкидлаш жоизки, "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги қонуннинг 5-моддасига мувофиқ, миллий ва халқаро кузатувчилар сайловни кузатишда иштирок этиш назарда тутилган. Айна пайтда кузатув сайлов жараёнининг барча босқичларида, шунингдек, сайлов кuni овоз бериш хоналарида ва овозларни санаб чиқишда амалга оширилиши мумкин.

Марказий сайлов комиссияси ўтган сайловларда бўлгани каби шу йил 29 март кuni бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида иштирок этиш учун Европа, Осиё, Америка ва Африка мамлакатларидан қўлаб кузатувчилар, шунингдек, халқаро ташкилотларнинг кузатувчилар миссияларини таклиф этди.

Сардор ТОЖИЕВ, ЎЗА муҳбири

ларини эсдалик медаллар билан мукофотлаш тadbири ҳам она Ватаниннг, мустақил мамлакатнинг ўз фидойи инсонларига бўлган чеқсиз иззат-иқроми, уларни муносиб равишда шарафлашнинг ёрқин тимсолидир.

Мазкур Фармонда мамлакатимизда Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабаниннг 70 йиллиги кенг байрам қилиниши, шу муносабат билан уруш ва меҳнат fronti фахрийларини эсдалик юбилей медаллари билан тантанали ва байрамона вазиятда мукофотлаш кўзда тутилгани ҳам юртимизда фахрийларни шарафлаш, уларга муносиб равишда иззат-иқром кўрсатиш эзгу қадриятларнинг узвий қисмига айланганидан далolat дур. Бинобарин, Президентимиз Фармони уруш жаражатларини бошдан ўтказган барча юртодшларимизга кўрсатилган буюк эҳтиромнинг беқиёс ифодаси сифатида ҳар бир ватандошимиз калбида она Ватанга садоқат туйғуларини эъзоз этиб, янада мустақамлаши шак-шубҳасиз.

М.ЭШМУРодов

Беқиёс эҳтиром

Иккинчи жаҳон уруши гарчи она юртимиз Ўзбекистондан йироқ манзилларда кечган бўлса-да, уруш жаражатини, унинг машаққату жудоликларини, фожиалари бошига тушмаган бирорта ўзбек хонадонини йўқ. Инсониятни фашизмнинг балою офатларидан кутқаришда юртимиз, халқимизнинг қўлаб фарзандлари ҳам ўз жонларини фидо этдилар. Ватандошларимиз фарзандлари, жигарбандлари, турмуш ўртоқларидан айрилганига қарамай, жудолик аламлирини ичига ютиб, отасиз қолган болаларини не азобда улғайтирдилар, жангчиларни қурол-аслаҳа, танк ва самолёт, замбарағу ўқ-дори, озик-овқат, кийим-кечак билан таъминлаш учун фронт ортида кунларни тунларга улаб мардонвор меҳнат қилдилар. Уруш бораётган ўлкалардан эвакуация қилинган ота-онаси йўқ, бошпанасиз не-не оилалар, етимларни барғига олиб, иссиқ уйдан жой берган, ўқитган, тарбиялаб вояга етказган юртодшларимиз, улар тимсолидаги бугун халқимизнинг бағрикенглиги, мислсиз жасоратлари ҳам асло унутилмасдир.

Муносабат

Президентимизнинг матбуотда эълон қилинган "Ўзбекистон Республикаси фўқаролари — 1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фахрийларини "Иккинчи жаҳон урушидаги Ғалабаниннг 70 йиллиги" эсдалик юбилей медали билан мукофотлаш тўғрисида"ги Фармони билан танишиб чиқинда дастлаб кўз олдинда уруш йилларининг барча унутилмас фожиалари — фарзандлари, жигарбандларидан айрилган оналарнинг, отасиз ўсган болаларнинг ўқсиз нигоҳлари намoён бўлади. Ва истиқлол йилларида халқимизнинг азалий қадриятларидан бўлиб келган хотира ва қадрлаш туйғуси янги мазмун касб этиб, ўсиб келаётган авлодларни Ватанга муҳаббат, улуг аждодлар, беқиёс оталаримиз жасоратига садоқат руҳида камол топтиради ибратли аъмолга айланганидан ифтихор қиласиз. Уруш ва меҳнат fronti фахрий-

ТЕРМИЗДА УЧРАШУВ

Термиз давлат университетида Ўзбекистон халқ шоири Зулфиянинг таваллудининг 100 йиллигига бағишлаб "Вафо ва садоқат куйчиси" деб номланган маънавий-маърифий тadbир бўлиб ўтди. Анжумани университет ректори М.Ҳайдаров кириш сўзи билан очди. Тadbирда қатнашган Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али ўз сўзида шоира Зулфия ижодининг ўзбек адабиётдаги беқиёс ўрни ҳақида сўзлади. Адиб, жумладан, "Зулфия ижодининг кенг миқёсда ўргани-

лиши юртимизда аёлларга бўлган ҳурмат ва эҳтиромнинг юксак ифодаси бўлди, дея алоҳида таъкидлади. Университет талабалари томонидан тайёрланган бадий дастурда шоира шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар ҳамда шоира ҳаёт йўлини акс эттирувчи саҳна кўринишлари ижро этилди. Тadbирда "Зулфия усулубида ижод қилувчи ижодкор ёшлар", "Зулфия шеърларининг хорижий тилларда ўқилиши", "Шоира сиймосини акс эттирган энг яхши му-

сабир", "Зулфия шеърларини энг кўп биладиган ёшлар", "Энг ёш муҳлис", "Энг яхши саҳна кўриниши" каби 11 та номинация бўйича танловлар эълон қилинди. Тadbир сўнггида танлов ғолибларига дипломлар топширилди. Севимли шоира ижодига бағишланган маърифий тadbир Термиз шаҳридаги 12-сонли Меҳрибонлик уйда ҳам давом этди. Бунда устоз шоира шеърларидан намуналар ўқилди. Тарбияланувчиларга университет раҳбарияти томонидан эсдалик совгалари топширилди.

Ахборот хизмати.

Ҳосият БОБОМУРОДОВА, шоира

Спорт болаларининг нафақат соғлом, бақувват бўлиб вояга етишига, балки иродаси товланишига, қобилияти ўсишига ҳам замин тайёрлайди. Соҳибқирон Амир Темур бобомиз ҳам фарзанду набиралари тарбияси, саломатлигига алоҳида эътибор берган.

"Темур тузуқлари"нинг дастлабки саҳифаларидаёқ шундай сўзларни ўқисиз: **"Тажрибада кўрилганким, ишбилармон, мардлик ва шижоат соҳиб, азии қатий, тadbиркор ва хушёр бир киши минг-минглаб тadbирсиз, локайд кишилардан яхшидир"**. Бу ҳикмат билан Соҳибқирон ҳар бир инсонни мард, шижоатли ва хушёр бўлишга чақиради, зеро, айнан шундай хислатларга эга бўлган киши мамлакатнинг ишончига айланади, сабрматонати орқали ҳар қандай қийин ишга елкасини тутта олади. **"Менин фарзандларим тантик бўлмасликлари керак!** — дейди яна бир ўринда бобомиз. — **Тантиклик иродасизликни пайдо қилгай. Фарзандларимни эркалайдиган ер кураш майдони бўлсин. Аргумок ила қилич уларнинг жонажон дўсти, мардлик уларга устоз бўлсин!"** Айнан ана шу мезонларга таянган Соҳибқирон бобомиз авлодларининг жисмоний тарбиясини энг ишончли паҳлавонларга ишонган. Маълумотларда келтирилишича, уларнинг жисмоний тарбияси билан мунтазам шуғулланадиган кишилар курултойда тайинланган ва улар оталик деб аталган. Дарҳақиқат, Амир Темур бобомизнинг соғлом ва комил фарзанд тарбиясига қайғуришининг бош сабаби халқининг ўғил-қизлари ўз иродаси ва сабр-матонати билан ҳар қандай қийинчилик олдида мардона турганини кўриш бўлган.

Бир пайтлар гувоҳи бўлганим — бир онахоннинг айтган гаплари ёдимга тушди: — Мана шу спортнинг каратэ тури бўйича озми кўпми ютуқларга эришаётган ўғлим бир пайтлар одамови, доимо тушкун кайфиятда юрадиган, нимжон бола эди. Бир кuni унинг ҳатто дарсларини қилишга ҳам ҳафсаласи йўқлигини билиб қолдим. Сўраб-суриштирсам дарсларга ҳам кирмайдиган одат чиқарган экан. Кўрқиб кетдим. Яқкаю ёлғиз ўғлим нархотки йўлини йўқотиб қўяётган бўлса... Рухшундоса учрадим, ўқитувчилари, маҳалладагилар билан гаплашиб уни тартибга чақирган бўлдик, аммо унчалик фойдаси бўлмади. Шунда жисмоний тарбия ўқитувчиси шундай маслаҳат берди: — Битта йўли бор, ўғлингиз спорт билан шуғуллансин, ана шунда у яхши томонга ўзгаради. Ҳеч қайси насиҳат, ҳеч қайси дори-дармон ўғлингизни спортчилик даволамайди, вақт ўтиб бунга ўзингиз гувоҳ бўласиз. — Спорт... спорт билан дейсизми? Нарв бурса кучли бўлар, чемпион бўлар, аммо феъл-атворининг ўзгаришига кўзим етмайди, — дедим. Аммо охириги илинжим шу эди. Уни спортнинг дастлаб ен-

гил атлетика тури — югуришга бердим, кейин ўзи танлагани каратэ билан шуғуллана бошлади. Натижаси дарров билинди. Аввалги тушкун, жиззакчи холатидан асар ҳам қолмади. Бирдан бўйи ўсиб, билаклари йўғонлашди. Ўзига ишончи ортди, энг муҳими вақтинг қадрига етадиган бўлди. Фолибик нима, мағлублик нима, олдига мақсад қўйиш нима, масъулият нима, ҳис қила бошлади. Мен чемпионнинг ютуқлари ҳақида мақола ёздим онанинг илтимоси билан ўғлимнинг ўтмишини қаламга олмадим. Аслида чемпионнинг ўзини ўзи енггани илк ғалабаларга йўл оңганини ҳис қилган бўлсам-да ошкор ёзолмагандим...

Ана шундай спорт орқали соғлиги яхшиланган, руҳи

"Баркамол авлод" ва "Универсиада" спорт ўйинларининг йилдан-йилга нуфузи, салоҳияти ошиб бораётганини айтмайсизми. Ушбу тизим фарзандларимизни фойдаланиш ва мазмунли саъй-ҳаракатга йўналтирмоқда. Курашда чиниқтириш, жамоа бўлиб ҳаракат қилиш, ғалабага интилиши, мағлубликдан тўғри хулоса чиқариш каби фазилатларни тарбияламоқда. Ёшларимиз дунёнинг бир неча мамлакатиде бўлиб, спортнинг турли йўналишлари бўйича Ватанимиз шарафини муносиб ҳимоя қилиб қайтишмоқда. Ёш спортчиларимиз ўз маҳорати, азму шижоатини намoён қилиб Хитой Халқ Республикасининг Нанкин шаҳрида ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги иккин-

Ватан учун яшайлик!

— Етти ёшимдан бери спортнинг кураш тури билан шуғулланаман. Юртимиздаги жуда кўлаб мусобақаларда ва 2012 йил Босфор бўйида ўтказилган халқаро мусобақада қатнашиб, олтин медални қўлга киритганман, — дейди Тошкент

бошлайди. Спортнинг ҳар қандай турида икки томон рақиб устидан ғалаба қозонишни ўйлайди. Ғалаба қозониш дегани эса ўз шаънини, ўз обрўсини ҳимоя қилиш дегани, демакки ўз шаъни, ўз обрўси учун кураша оладиган инсон юрт, Ватан шаъни учун ҳам кураша олади. Зарур бўлса Ватан учун, юрт ҳимояси учун жонини фидо қилишдан ҳам қайтмайди. Базьида мусобақаларда давлат мадҳиясини янраганини, байроғимиз кўтарилганини кўрсам юрагим фахр-ифтихорга тўлади. Айниқса, тенгдошларимнинг ўзимизда ишлаган қийинчиликларда алоҳида ажраб турганини кўрсам, биз, албатта, юртимизга кўпроқ медаллар билан қайтишимиз керак, деб ўйлайман. Энгингиздаги "Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган, атрофдагилар билан баҳсга киришишида, ҳар бир сонининг аҳамияти катта бўлишини ҳис қилишида асқотлади..."

гиб чиқади. Демак, юқорида айтилганидек, ҳаётда дўстлик ва ҳамжиҳатлик муҳим эканлигини ҳис қилган одам Ватанини севиши, уни ҳимоя қилишни билади. Аслида спортга алоҳида эътибор берилишининг боиси ҳам шунда.

Спортчилар орасида: **"Бугунги муҳлис эртанги спортчи, бугунги спортчи, эртанги чемпиондир"**, деган гап бор. Демак, ҳар қандай инсон ўз олдига қандай мақсад қўйса, албатта, эришади. Бунга мамлакатимизда имконият ҳам, шароит ҳам етарлидир. Ёшларимиз эса спорт билан фақатгина ғалаба қозониш учун шуғулланмасдан, балки кўп қитоб ўқиши, фанларни чуқур эгаллаши лозимлигини ҳам унутмаслиги керак. Чунки тил билиш тарих, география, аниқ фанларни ҳам яхши ўзлаштириш — спортчининг халқаро мусобақаларда дўст орттиришида, атрофдагилар билан баҳсга киришишида, ҳар бир сонининг аҳамияти катта бўлишини ҳис қилишида асқотлади...

"Узоқ умр кўришни иста санг югур, соғлом бўлай десанг югур, қоматинг чиройли бўлиши учун ҳам югур". Шифокорлар ва спорт мутахассислари жисмоний тарбия машқларидан бири — югуришга ана шундай таъриф беришади. Бу фақат жисмоний тарбия машқларидан бири оддий, ҳамма бирдай шуғуллана олиши мумкин бўлган югуришгагина берилган таъриф. Аммо спортнинг мураккаб, инсон умрини узайтирадиган, соғлигини мустаҳкамлайдиган, иродасини товландириган ўнлаб, юзлаб тури мавжуд. Шундай экан, бугун ҳар бир ўғил-қиз спортнинг бирор тури билан, албатта, шуғулланиши, буни қундалик турмуш қондасига айлантирмоғи, авваламбор, бу борада ота-оналарнинг ўзлари ўрнак бўлиб, жон-бозлик кўрсатишлари зарур. Зеро, соғлом авлод Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори, буюк давлат қўрғони ва қалқонидир.

Барно СУЛТОНОВА

МАРДЛИК УСТОЗ БЎЛСА

бугунги спортчи эртанги чемпиондир

тетик, ўзига ишончи ортаётган ёшларимиз сафи қундан кунга ошириб бормоқда. "Соғлом она — соғлом бола" лойиҳаси доира-сида аёллар ва болалар тиббий кўриқдан ўтказилмоқда, спортга кенг жалб қилинмоқда. Бундай эзгу ишлар самарасида сўнгги ўн йилда ривожланишида туғма нуқсонли бўлган болалар сони 1,3 баробар камайди. 6-15 ёшли болалар орасида ўткир юқумли касалликлар билан оғриш 34,4 фоиз, пневмонияга чалиниш 49,7 фоиз, бронхит билан хасталаниш 32,8 ва сколиоз билан касалланиш 32,7 фоизга камайди.

Спорт мактаблари, спорт иншоотлари, спорт майдончалари... юртимизнинг қай ерига бурсангиз спортга берилаётган ана шундай эътиборни ва яратилган шарт-шароитлар самарасида чемпион бўлаётган болаларини кўрасиз. Ҳаётга тadbир этилган уч босқичли ноёб тизим — "Умид ниҳоллари",

чи Олимпия ўйинларида 28 нафар ёш спортчимиз 4та олтин, 3та кумуш, 3та бронза жами унта медалга эришгани ҳам ўтган йил давомидаги катта спорт ютуқларимизга қиради. Жанубий Кореянинг Инчон шаҳрида ўтказилган Осиё ўйинларида эса ўғил-қизларимиз жами 44та медалга сазовор бўлиб юксак шохсўпага кўтарилди. Футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси Осиё чемпионатининг чорак финалида ғалаба қозониб, қитъаимиздаги тўртта давлатдан бири сифатида бу йил Янги Зеландияда бўладиган жаҳон чемпионатига йўланмани қўлга киритгани ҳам бизнинг ютуғимиздир. Ҳа, соғлом ва кучли ёшларимиз сафи тобора кенгаётганини қўриб фарзандлари соғлом юрт қудратли бўлишига яна бир қарра амин бўласиз.

Ҳўш, нима учун Юртбошимиз болалар спортга эътиборни мустақиллигимизнинг дастлаб-

жисмоний тарбия институти талласи Аббос Тошпўлатов. — Биласизми, спорт билан ошно бўлиб кашф қилганим нима бўлди? Аввало, вақтинг қадрига ета бошладим. Яна дўстлик, биродарлик, ростгўйлик каби тушунчаларнинг инсон ҳаётида муҳимлигини англадим. Масалан, футболни олайлик. Бировларнинг назарида футбол бу коптокнинг ортидан чопиб юришга ўхшаб кўринади. Аммо футбол болаларга ҳамжиҳатликнинг сингдиради, битта жамоа бўлишни, атрофдагиларни қўлаб-қувватлашни, қийин вазиятларда дўстини "опичлаш"-ни ўргатади. Ёки баъзи спорт турларида ўртага чизилган чизикдан икки рақиб ўтмайди, бир-бирини ўтказмайди. У ўзига белгиланган чегарани қўриқлайди, жон-жаҳди билан ҳимоя қилади. Уша пайтлардаёқ спортчида бу менин жойим, бу менин юртим, бу менин Ватаним деган тушунчалар шакллана

бошлайди. Спортнинг ҳар қандай турида икки томон рақиб устидан ғалаба қозонишни ўйлайди. Ғалаба қозониш дегани эса ўз шаънини, ўз обрўсини ҳимоя қилиш дегани, демакки ўз шаъни, ўз обрўси учун кураша оладиган инсон юрт, Ватан шаъни учун ҳам кураша олади. Зарур бўлса Ватан учун, юрт ҳимояси учун жонини фидо қилишдан ҳам қайтмайди. Базьида мусобақаларда давлат мадҳиясини янраганини, байроғимиз кўтарилганини кўрсам юрагим фахр-ифтихорга тўлади. Айниқса, тенгдошларимнинг ўзимизда ишлаган қийинчиликларда алоҳида ажраб турганини кўрсам, биз, албатта, юртимизга кўпроқ медаллар билан қайтишимиз керак, деб ўйлайман. Энгингиздаги "Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган, атрофдагилар билан баҳсга киришишида, ҳар бир сонининг аҳамияти катта бўлишини ҳис қилишида асқотлади..."

Спорт инсонни маънавий баркамолликка ундайди. Спорт сўзи дўстлик, ҳамжиҳатлик, шаън, обрў, ҳалоллик, мардлик, жасурлик, меҳнат, чиниқши, жисмоний соғломлик деган иборалар билан уйғунлашиб кетади. Буларнинг барчаси инсон маънавиятини белгилайдиган омиллардир. Маънавиятли инсон эса ҳар қандай курашда ен-

Зулфия таваллудининг 100 йиллиги

БАҒИШЛОВ

Бу боғлар — бир боғлар бўлдики, мана, Назм бўстонида нурли баётсиз. Баҳорлар келади, кетади яна, Сиз кетмас баҳорсиз, мангу ҳаётсиз.

Айтган сўзингиздан чирой, жон олиб, Ёруғ изингизда гулзорлар унди. Барибир танҳосиз, соғиниб, тўлиб, Сизни сўроқлайди баҳорлар энди.

Кўнгил либосингиз исми номус-ор, Андиша нурлари қарашингизда. Ўзбек аёлининг кўркамлиги бор, Ҳаттоки сочингиз тарашингизда.

Ибратим, ҳайратим, дилим, дилхоҳим, Ҳижрон юкин ортган улуг қарвоним. Вафо байроғидек юксалган моҳим, Сиз миллат фахрисиз, Зулфияхоним.

Мунаввара УСМОНОВА

БИЗНИНГ БАХТИМИЗ

Юрагига шеър ишқи тушган қизлар борки, сеvimли журналисти «Саодат»га мактуб йўллардик. Албатта, ёзганларимизни бош муҳаррир Зулфия опа ўқишларига ишонардик. Орзуларимиз, қишлоғимиз ҳақида ёзардик. Уялиб, тортиниб шеърларимизни юборардик. Мактубларимиз жавобсиз қолмасди.

Хатирчидаги 14-мактабда математика фани ўқитувчиси эдим. Опа хатларимни ўқиб, «Саодат»даги қизларга: «Хосият келса, менга олиб кириңлар», дебдилар.

Тошкентга йўлим тушса, биринчи бўлиб «Саодат»га йўл олардим. Борсам, қизлар дарров оланиннг сўраганини айтишди. Кира қолинг, ҳозир ўзлариде, дейишди. Мен шошиб қолдим. Нахотки, орзуимиздаги маликамиз, Зулфия опа узоқ қишлоқдан мени йўқлаган бўлсалар?! «Вой, қандай қираман, нима дейман, йўғ-е, бу гал келганимда...», дедим оддийгина сариқ атлас куйлагимдан, дағал қўлларимдан, тартиб берилмаган сочимдан уялиб.

Қизлар эшикни очиб, елкамдан секин ичкарига ендаб киритишди.

— Ассалому алайкум, — дедим эшитилмас. Опа тўрдаги столда, нимадир ўқийётган эканлар. Бирдан бошларини кўтариб, саломимга алик олдилар. Қорайган қўлимни узатишга уялдим. Айла-ниқ келиб, елкамдан қучдилар. Диванга таклиф

қилиб, ўзлари ёнимга ўтирдилар.

— Қани, янги шеърлардан эшитадими? Хунук ёзуварим билан тўлган дафтаримни олиб, аввал тортиниброқ битта, сўнг иккита, яна сўраганларидан сўнг беш-олтита шеър ўқидим. «Яхши», дедилар. Қизлар, оловим чикиб кетди.

— Журналнинг навбатдаги сонига икки лавҳангиз ва шеърингизни бераямиш, хабарлар, шеърлар юбориб туринг, бизнинг вақилимиз бўласиз, энди, — дедилар.

Юрагим ҳаприқиб хайрлашдим. «Саодат»да қишлоқ аёллари ҳақидаги лавҳаларим ва «Қорхат» номли шеърим суратим билан босилди. Бир жомадон хат келди. Ҳамма мениннг қорхатимга жавоб йўллаганди. Демак, бизнинг журналимиз кўп жойларга етиб борар экан-да! Мен ҳам ижод қилсам бўларкан, деб ўзимга ишонч туғилди ва чин

дилдан ёзишга қарор қилдим... «Саодат» тўғрисида, Зулфия опаниннг чорлови боис наманганлик Дилбар Ҳайдарова, маргилонлик Мухтарам Улугова, тошовузлиқ Кутлибека Раҳимбоева, сирдарёлик Ойниса Ортиқбоева каби ўнлаб шоирлар билан дугона бўлдим. Улар ҳам Зулфия опаниннг меҳр булоғидан сув ичганлар.

Матбуотда кўринмай қолсақ, опа дарров қизлардан суриштирдик, ҳаммамизни йўқлаб турарди. Бир гал Самарқандга келганларида мени Хатирчида чиниқтириб олиб, «Мениннг шоира қизларим фаол бўлишса, хурсанд юраман», деб далда берганди...

Шоирнинг қалби унинг асарларида акс этади. Шеърлари — унинг таржимаи ҳоли. Зулфия опа қалбидеги журват, жасорат, умид — шеърининг тинчлик бермас сози унинг қаддини тиклади.

Биз, шоғирдилар Зулфия опадан меҳр кўрган, илтифотига сазовор бўлган, илк шеърларимизни назардан ўтказиб олган қизларимиз. «Зулфия опа нима деркин?» деган андишамиз, опаниннг ишончини оқлаш масъулияти, бурчимиз бизни ҳаётда улғайтиргани, шубҳасиз. Энди билсам, шундай инсон билан замондош бўлиш, унинг назарига тушиш ҳам омад экан, бахт экан.

Менда опадан хотира: туганмас меҳр, атлас қўйлак, соябон бор. «Тонг билан шом аро» девонига ўз қўлларин билан ёзиб берган дастхатлари эса бебаҳолик.

Ҳосият БОБОМУРОДОВА, шоира

Ифтихор

ЗУЛФИЯ, Ўзбекистон халқ шоири

СЕНИ КУЙЛАЙМАН, ҲАЁТ!

ТИНГЛА, БУЛБУЛ

Булбул сайрар, ирмоқ куйлар, ўйнар ел,
Ҳамма ёққа нур тўлганга ўхшайди.
Ширин куйга тўлиб кетди маъсум дил,
Севги унга ёр бўлганга ўхшайди.

— Тўхта, булбул, мен куйлайин, жон булбул,
Сен тинглагин қалбимдаги торимни.
Баҳор десам, рашк қилмасин чаман гул,
Юрагимга кириб олган ёримни.

Мен ёр севдим, ишқ ўради ўйимни,
Эрка дилнинг тўлқинига қулоқ сол.
Сен бийронсан, лекин менинг куйимни
Кўрки бўлган садоқатдан сабоқ ол...

САҲАР МЕН БИЛАН...

Кундан-кун саҳарга ортар соғинчим,
Наҳот ҳаёт шомин яқинлиги бу?
Салқин оромда йўқолар тинчим,
Демак шафақ мен-чун ёқинлиги бу!

Наҳот умримдаги саҳарги завқлар
Тарк этиб излайман саҳардан наҳот?
Бирдай эмасми дил, фасл, вақтлар,
Недир ўтиб, недир келмайди наҳот?

Саҳар бу — ёшлиқдай борлиги орзу,
Саҳар ўқилмаган фаройиб китоб.
Наҳот умр олиб қўлга тарозу
Мендан кутар ҳалол, аниқ сарҳисоб?

Тўхта!
Нечун йиллар палласи вазим,
Умрим эмасми ҳаётдан тўхта?
Сарҳисоб чоғда ҳам ўзимда изин,
Посангисин ростлаш пайтимас, тўхта!

Кун фақат саҳармас, кундуз, шом бор,
Кеч пишар мевалар озми тупроқда?
Тўхта!
Тарозуга қўйардек куй бор,
Ҳали саҳар сиёқ яшноқ дил боғда.

Мен ахир саҳар чоғ таваллуд топдим,
Онам кўксин азиз юртим ҳам саҳар.
Шеърга дил дафтари саҳарлаб очдим,
Эсламан: Топганда севи кўйиндан
Мени тоғдан оғир ҳижрон ҳам саҳар.

Бутун шом устидан ял-ял қулажак
То умр борича саҳар мен билан.
Ҳар кун менга саҳар тўхта этажак
Халқим юрагига сафар мен билан.

СЕНИ КУЙЛАЙМАН, ҲАЁТ!

Яшаш азиз ҳисси танда кезганда,
Умр кўни кечиб, армон дилни эзганда,
Ҳатто ўзини хаста, заиф сезганда,
Оғир, бенаф ўйдан юрак безганда
Сени куйлайман, ҳаёт!

Ҳар саҳанг ўқилгич янги бир китоб,
Ўтмишми, эртами тугилар ҳар боб —
Яшаш ва ёзишга қилганда хитоб,
Сукут хижолатин енгмоқ азмида
Сени куйлайман, ҳаёт!

Ҳар фасл бир ажиб тароват тўкса,
Тўкин куз ҳосили шоҳларни букса,
Янги ризк-ёмғир, қор тоғларга чўкса,
Баҳор гуллар кўзга суртмоқ азмида
Сени куйлайман, ҳаёт!

Сен ўзинг кун сари ўсган фарзандим,
Гоҳ қақноқ шодлигим, гоҳ аччиқ зардим.
Меҳнат зафарларим, бешифо дардим,
Дўстдан меҳр — мактуб кутмоқ азмида
Сени куйлайман, ҳаёт!

Сенинг ўзинг ширин ва тансиқ тўхта,
Ҳар умр бахт шонин йўғурар пухта,
Йўғурмоқ минг тахлит ва минг бир турфа;
Бу мактабни қайта ўтмоқ азмида
Сени куйлайман, ҳаёт!

Куйлайман, куйламоқ кун сари мушкул,
Мен сенман, сен менинг борлигим буткул.
Елкамга юк ортиб, дўлимдан туттил,
Бу бахтни назмга тўкмоқ азмида
Сени куйлайман, ҳаёт!

УМИД

Умид!
Ўзинг несан,
Вазнинг бор!
Недур қиёсанг,
Рангинг бор,
Ёки таъминг бор?

Заифлиқни босиб янғровчи оҳанг,
Кўкракдан парвозга дилни ўндовчи
Ҳаётбахш, сафарбар шаънинг бор,
Умид!..

САҲРОЧИЛАР ХОШИРЛАЙДИ

Шоира Зулфиянинг адабиёт оламимиздаги овозини биринчи эшитганимизда, биринчи шеърларини ўқиганимда илхомининг тозаллиги, ҳисларининг нафислиги, шеърларининг самимийлигидан суюнган эдим.

ОЙБЕК

Давр ва поэзия аёл эрки, аёл қалби, изтиробларга лиммо-лим она тимсоли, она армонлари, она бахтини, она дилни куйлашга қодир бир онабошига муҳтож ва интизор эди. Зулфия ана шу бўшлиқни тўлдириб қўлига соз олган, ўша чанқоқликни ҳондирган биринчи аёл, биринчи куйчидир. У биринчи машқларданок тонга махлиё, буюк ва пок тонг гузалликларига ошиқ, тонгни қадрлашга фидойи, жасоратли ва уринчоқ куйчи бўлди.

МИРТЕМИР

Зулфия поэзияси — ғоявий эътиқод, юксак маънавият, покизалик намунаси. Ҳаётни эзгу нур тўла она нигоҳи билан кузатган шоира давр яратган шахснинг етук руҳий оламини бутун мураккаблиги билан ақс эттиради. У ўзи яратган мукамал образ билан ҳақли равишда фахрланади, чунки бу "азиз аёл сурати — бу камтарин, бу улуг санъат — унинг она юрти, унинг шухрати!"

Асқад МУХТОР

Шоиранинг шеърлари ҳақида, уларнинг латофати, инсоний жозибаси, теранлиги тўғрисида жуда кўп гапириш мумкин. Лекин мен бугун бошқа бир саволга жавоб излаётман — Зулфиянинг одамларга ардоқли қилган, адабиётимизнинг ерқин юлдузларидан бирига айланган, XX асрнинг буюк аёллари қаторига қўшган асосий омил нима? Менинча, бу унинг эътиқоди, жуда юксак маънавий ва ахлоқий фазилатлари, дили билан тилининг бирлиги, шеърларида мадҳ этган инсонийлик, вафо, садоқат ва диёнат деган нарсаларга ўзи ҳаётда оғишмай амал қилганида.

Озод ШАРАФИДДИНОВ

Зулфия шеърлятида не қудрат борки, мени — ундан қанча узоқларда яшовчи кишини ўзи ҳақида ёзишга мажбур этаётган бўлса?! Ажойиб аёл-шоир ижодиётида мени унинг асслиги, шеърлятидаги сохта эмас, чин қувончга ҳам, ҳақиқий қайғуга ҳам бегона бўлмаган асл халқчилиги мафтун этади. Бу нарса, гап ижодкор ҳақида кетадиган бўлса, талант, истеъдод деб аталади.

Қайсин КУЛИЕВ

Зулфия ва шеърят, Зулфия ва қўшиқ — бу сўзларни бир-бирдан ажратиб бўлмайди.

Унинг шеърлари кўп йиллар муқаддам мени ҳайратга солган, қалбимни ром этган эди. Ўша кезларда қачонлардир менинг камтарин шеърларим унинг шарофати-ла ўзбек тилида жаранга лаҳини уйламаганман. "Ой тугилган тунда" номи асарим қаҳрамонларининг ўзбекча гапириши ҳам тушимга кирмаган. Бу ишлар бўлди-ю, шу тариха шахсий ва ижодий дўстлигимиз ҳам юзага келди.

Зулфиянинг шеърларини она тилим — бошқирд тилига ўғирарканман, улардан олган завок мени лол қолдирган.

Мустай КАРИМ

Шоиранинг шеърликка нисбатан кам учрайдиган ҳодиса. Ана шундай ярқирок юлдузлар қаторидан ўзбек шоираси Зулфия муносиб ўрин эгаллайди...

Расул ҲАМЗАТОВ

Сизнинг мисраларингизни куйчи булбулларимиз шундай куйлайдики, уларни Москвада туриб ҳам эшитиш мумкин. Сизнинг овозингиз ҳаминша тетик. У кишига қувонч бағишлайди, уни гузал ҳиссиётлар билан тўла дунё сари қорлайди. Натижада ҳаёт тўқислик ва аниқлик ҳасб этади.

Николай ТИХОНОВ

АЁЛЛИК ШАРАФИ

Ҳар сафар Тошкентга келганимда Зулфияхоним ҳайкали ёнидан ўтар эканман, шеърларидай илиқ ва меҳрли табассум билан боқиб тургандай туюлади.

Зулфия деганда, атлас куйлаги ўзига ярашган самимий ўзбек аёли кўз олдимга келади. Кейинги пайтларда тасавурларим анча кенгайди. Яқинда "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасида чоп этилган Яйра Саъдуллаеванинг "Аёллик шарафи" сарлаҳали бадиасини ўқидим.

"Ана, опа эшик қиягина очилиши билан зийрак тартади. Ўқиётган нарсасидан бош кўтариб, кўзойнагини олади. Юзлари бирим чиройли бўлиб кетади-ки, биздаги ийманиш, тортинишдан асар ҳам қолмайди. Ичкарига қадам босишимиз билан ўрнидан туриб биз томон келади. Жилмайиб, елкамиздан тутиб, эркалатиб "Эсонмисиз", дея бағрига босади. Бу бағир шунчалар иссиқ, шунчалар меҳрлики, унга сингиб кетай деймиз".

Бу тасвир қалбимга чизилган Зулфия сиймосини янада ёрқинроқ беади. Эсимда, мактабда ўқиб юрган чоғимда адабиёт дарслигига киритилган асарлардан бирортаси ёқиб қолса, ойижонимга, албатта, ўша адабнинг китобини олдириб, тўлиқ ўқиб

чиқардим. Еттинчи синф адабиёт дарслигида Зулфияхоним шеърларини ўқиганимиз:

Ҳаёт китобимни беҳос varaқлаб,
Мен ўтган умримга ачинмай қўйдим,
Табассум ўрнига қулдим чарақлаб,
Суйиш керак бўлса — телбача суйдим.

Шеърни ўқир эканман, менинг ҳам ҳаёт китобим шунақа қизиқ чиқармикан, деб ўйладим ва бу ҳолат мени вақтдан унумли фойдаланишга, ҳаёт varaқларига мазмунли дамлар билан жило беришга ундади. Мен сабрсизлик билан устоз Зулфиянинг китобларини топиб беришларини ойижонимдан илтимос қилдим. «Тонг билан шом аро» деган китобни қўлга олганимда, мендан-да бахтлироқ одам йўқ эди гўё. Китобга кўз ташлаб, ўзимча атоқли шоиранинг шеър ўқиётганини тасаввур этдим.

Шоиранинг қалби ўзи ёзганидек ишқ ва ҳижрон оловларидан омон чиқа олди. "Мен қуёшли эл фарзандиман", дея ижоддан, шеърлятидан бахт излади, ўз юрти, халқини ардоқлаб куйлади, тараннум этди.

Дилнавоз НАЖИМОВА,
Чирчиқ академик лицейи ўқувчиси

ДЕМАК, БАҲОР КЕЛДИ...

Синди киш тўқиган муз ҳисли қафас,
Мана, яна қушлар чуғурлаб қолди.
Она нигоҳидай мулоим нафас
Замину Осмонни бағрига олди,
Демак, баҳор келди.

Бу нафасдан ерда кексаю ёшнинг
Одим чаҳрасида эзгу рўшнолик,
Дов-дарахт княжак зилол либоснинг
Зилол барин тутиб юғурар шодлик,
Демак, баҳор келди.

Келар деб шу сийқа қадим йўл билан,
Эзгу интиқликда кўнчибли тошлар.
Не такрор, бетакрор илиқ қўл билан
Сочмоқда гулларга ишқдан қуёшлар,
Демак, баҳор келди.

Саховат момоси тоғнинг кўксидан
Кўпириб, ҳайқириб сути тўқилмиш.
Зарраси сочилган музлар устида
Пошқалоқ гулчалар чоки сўқилмиш,
Демак, баҳор келди.

Ҳамиша неъматга ҳомила тупроқ
Тўлишган танини солмиш офтобга.
Дехқон қулоғига таниш қўнғироқ
Жарангдор қуртаклар етибди тобга,
Демак, баҳор келди.

Яна бедор, маъсум тун оғушида
Одимлайди сирлар, ширин шивирлар.
Бетобе шаббода нур ҳовучида

БАҒРИНГДАН ҚУЙМА

Майли, заифлигим, кўзёшим суйма,
Яқовлигим, нуқсим экан бедаво,
Мен тортган дардларнинг захрини туйма,
Туйганда инжитиб бердингми сазо?

Бахтдан, бахтсизликдан қолсам довдираб,
Сенга қўшиқ айтиб, сенга дейман дол.
Ёнсам сув сепасан, сўнсам ёлдириб,
Бошинга кўлардинг онадан зиёл.

Йиллар қанча олиб кетса — шунча яқинман,
Борган сари ортар тотли насимман.
Қайга бормай қайтган, сенга интиқман,
Менинг оҳанрабо, менинг нашидман.

Қонимдаги ёниш, бебош ҳисларим,
Қонимас таъбирини зикликка йўйма!
Қайноқ суйган,
Куйим,
Совуқ жасадим,
Она-Ватан, ўтинч, бағрингдан қуйма.

Ватан бўлмасайди одамзод албат,
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

МЕН ЎТГАН УМРГА

Ҳаёт китобимни беҳос varaқлаб,
Мен ўтган умрга ачинмай қўйдим.
Табассум ўрнида қулдим чарақлаб,
Суйиш керак бўлса — телбача суйдим.

Кийганим ипақми, читми ё кимхоб,
Юрак бойлигидан қилмабман парво.
Мени оғушлаган ҳаёт нақ офтоб,
Янги қўшиқ талаб унда ҳар сабоҳ.

Мен ўтган умрга ачинмай қўйдим,
Ҳеч қимда кўрмайин умримга ўхшаш;
Суйдим,
Эркаландим,
Айрилдим,
Куйдим,
Издат нима билдим,
Шу-ла, бир яшаш!..

Юлдуздай сепмақда жоду сеҳрлар.
Демак, баҳор келди.

Келди баҳор! Кетар ташлаб уйғониш,
Бутун қуррамизга битта баҳор у!
Одилми, қотилими — ҳар жонга таниш,
Меҳр маъбудаси наврўз-наҳор бу,
Ахир баҳор келди.

Бу кун йўлларида олов кўп, зор кўп,
Жаҳонда қанча жон чиқмайди пешвоз.
Дехқон уруғ сочсин, ўқ сочмасин тўп,
Кувғин эллар қушдай юртта қайтсин боз,
Ахир, баҳор келди.

На масъуд ҳузур бу, ёруғ жаҳон бу
Ер, Инсон баҳор-ла қовушган онлар.
Давлатлар!

Илтижо,
фармон,
исён бу:

Баҳор йўлларида сепмангиз қонлар,
Баҳор боқий келсин!..

Аянч тақдирларга бўлиб таянчлар,
Бахтлига ишончу бахтсизга толеъ,
Абал қонундир элтмоқ севиночлар,
Қабоҳат, хунрезлик бўлмасин монёъ,
Баҳор боқий келсин!

Ўқ ортган кемалар денгизга ботиб,
Чирисин!
Тин олсин эллар, оламлар.
Одамлар, ўлдирманг одами отиб,
Баҳор каби қайтиб келмас одамлар!
Баҳор боқий келсин!

БОҒЛАР ҚИЙҒОС ГУЛДА

Боғлар қийғос гулда — яхлит бир чаман,
Ҳар дарахт анвойи бир тароватда.
Бир қафт боғ меҳнату ҳосилга ватан,
Ўзга кўрк, ўзга ранг ҳар бир дарахтда.

Ҳар новда бир гулда, ҳар гулда бир рўй,
Ҳар дарахт барги бир дунё ҳикоя,
Ҳар бирин ҳосили ўзгасига кўрк,
Бир-бири учун қудрат, ҳимоя.

Ватаним кўзимда: қай бурчи азиз,
Билман, қайда толе серзавқ, сержило?
Ялли тўлишди бедахл юртимиз,
Нақ ҳар қаричи дил, жон томир гўё.

Бир қардош тинчисиз — ўзга беором
Бирининг ноинсиз — ўзга эмас тўқ...
Бу — қадим дунёда янги бир олам,
Бунда орқа тоғсиз бир тирик жон йўқ.

Таянч бўлмасайди одамзод албат,
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт.

ЮРАККА АМР ЙҶК...

Юракка амр йўқ, севиладан ўзга,
Табиат ўзи ҳам бу боғда оҳиз.
Кўрганда дилу тил кирмаса сўзга,
Баттолми, мумтозми — севилади деймиз.

У баттолми олиб бўлмайди пулга,
Олтин занжир билан бўлмайди боғлаб.
Тўхта-ю, мадҳия сололмас йўлга,
Дилга дил-ла кирмоқ бўлмақни чоғлаб —

Ўтди бир нигоҳ-ла қилурлар чил-чил,
Парчинда сўнгра қолурлар яшаб.
Иккита қирғоқни қанот қилиб дил,
Инжитиб, сийлашдан кетади яшаб.

БИНАҒША

Қаҳратонда ерга тўшалганда қор,
Менинг кўнглим тусаб қолар бинафша.
Дилим тағ-тағидан эрка бир витор
Ўрар чирмовиқдай хушбўй бир нашъа.
Энг хушрўй, энг қўрқам гулларининг атрин
На буй, на хуснига этолман қиёс.
Беқиёсдир хушни элтиган баҳри,
Тун ёстиқда сўлган бинафшага хос.
Шу хузурни кўмсаб, кутурган қишда
Думбул баҳорларни нигоҳим излар...
Гоҳ-гоҳ бутунимиз эмас, ўтмишдан
Иссиқ нафасларни излаймиз бизлар.
Ҳаёл чаманида буй чўзиб ўтлар,
Чўлда ел ва нурла долалар балқар.
Кўклам шарпасидан синиб сукутлар,
Тарновдан, ариқдан сув бўлиб оқар.
Ниҳоят, маъсуман — жажжи бинафша
Сафсаранг гулханин бочар ийманиб,
Ўнгир, ариқ бўйини тутайди нашъа,
У буюк борлиққа боқар жилмайиб.
"Салом!" — дейман ҳаёл бинафшасига
Сенсиз кўнгил боғим қоларди ғариб!
...Ҳеч маст бўлганимиз соф нашъасига
Бошини хиёл эгиб турса жилмайиб?..

Таниқли композитор, Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, профессор Рустам Абдуллаев Алишер Навоий, Огаҳий, Ҳофиз Шерозий, Рудакий, Пахлавон Махмуд каби мумтоз адабиёт даргалари, шунингдек, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов сингари бир қатор замондош шoirлар ижоди асосида қўллаб муслиқий асарлар яратган.

Айни кунларда 100 йиллиги кенг нишонланаётган шoира Зулфия ижоди ҳам Рустам Абдуллаевнинг композиторлик фаолиятида алоҳида ўрин тутди. Бу ҳақда ижодкорнинг ўзи қуйидагиларни сўзлаб берди: — Аввало шунини айтишим керакки, Зулфия опадек вазмин, салобатли, билимли, ниҳоятда зийрак ва меҳрибон аёл, атоқли шoирага замондош эканим билан фахрланаман. Зулфиядек одамлар дунёга кам келади. У чинакам буюк инсон эди. Зулфия

Шoиранинг севги ва вафо мавзудида ёзилган шeърларидаги ёниқ ҳаяжон мени ўзига асир этиб, олти қисмдан иборат "Ҳижрон" туркумини яратдим. Бунда шoиранинг бешта шeъридан муҳаббат ва ҳижрон қуйилган сатрларни оҳанглар қатига жойладим. Дастлабки қисмда севилган қалблар нишонаси, бахтиёр дамлар тимсоли бўлган "гул" муслиқий образи орқали севган юракнинг ўз ёрига абадий таъзими ифодаланади. Кейинги қисмларда лирик қаҳрамоннинг

тиши. Бу эса "Садоқат" операсининг яратилишига асос бўлди. Ҳақиқатда одам ҳақида биринчи опера бўлган бу. "Садоқат"нинг асосида катта муҳаббат ётибди. Балки бошқа бирор адабиётда ҳам бўлиши мумкин, лекин мен Зулфия ва Ҳамид Олимжондек бошқа бир жуфтликни билмайман. Мазкур асар саҳнада 120 марта ўйналган. Операдаги асосий партиялар — Зулфия ва Ҳамид Олимжон образларини Дилором Юсупова, Абдурашид Эргашев яратган. Ҳар икки қаҳрамон мулоқотида ўзларининг шeърларидан фойдаланилган. Операда, шунингдек, Фафур Фулом, Ойбек, баҳши, ёш шoиралар образлари ва халқ бор. Иш жараёнида Ҳамид Олимжон, Фафур Фулом ва Ойбекнинг деярли барча асарларини ўқиб чиққанман. Бу эса опера даво-

ШЕЪРИЯТ ВА ИНТЕРНЕТ

Бошланиши биринчи саҳифада.

Шундай нафис туйғуларни рақамли дастурга назар солганда ҳам ҳис этиш мумкинми? Бу саволга жавоб топиш мақсадида шахсий компютеримдаги махсус дастурга "zulfiyaxonim.uz" калит сўзини киритаман... Бошқарув сичқончасига қўл узатишга улгурмасиданок, улуг шoиранинг баҳор гулларига бурканган портрети намойи бўлади. Унинг қаршисида ижодкор қаламига мансуб машҳур мисралар битилган.

Турли олачилор сайтларига кўзи ўргиниб қолган интернет ихлосмандларини бундай тасвирий ечим хайратга солмасда, унинг замирида ўзига хос мазмун мавжуд. Ҳақиқатда муаллифлари, биринчи навбатда, барча учун тушунарли бўлган образ яратишга интилади. Асосий эътибор шoиранинг ижодий сиймосини содда ва самимий кўринишда талқин этишга қаратилган. Бир сўз билан айтганда, сайтнинг бош саҳифасида қулқни қоматга келтирувчи муслиқий товуш-

номли бадиҳа ҳам ўрин олган. Опа қаламига мансуб ушбу ижод намунасини бир нафасда мутолаа қиламану қалбим ҳаяжонга тўлади. Бадианинг ҳар сатрида улуг шoиранинг ҳаёт йўли, ижодий изланишлари гавдаланади. "Шoир фақат бугун учун шoир бўлса, бўлмагани яхши!" мисралари аслида Зулфияхонимнинг ижодий эътиқодини ифодалашини аниқлайди.

"Васфия" рўкнидан ўрин олган ижод намуналари хайратини янада оширади. Фафур Фулом, Миртемир, Эркин Воҳидов, Ойдин Ҳожиёва каби ўзбек шoирлари билан бир қаторда Хонбиби Эсенқороева, Виталий Качаев, Амрита Притам, Лиана Даскалова, Светлана Сомова сингари ижодкорларнинг Зулфияхонимга бағишланган шeърларини ўқийман... Сайтдан ўрин олган бу каби материаллар сони мингдан ошиқ эканини ҳисобга олсак, уларни тўплаш ва саралаш ишида катта ижодий жамоа меҳнат қилгани маълум бўлади.

"Сўхбатлар" бўлимидаги материаллар ҳали сийрак бўлса-да, ўқувчиларни эътиборсиз қолдирмаслиги аниқ. Хорижий нашрларнинг муҳбирлари уюштирган мулоқотлар қизиқарли фикр-мулоҳазаларга бой. Улар орасида, айниқса, таниқли беларус ёзувчиси Ольга Ипатова билан уюштирилган ижодий мулоқот мутолааси ўзгача завқ бағишлайди. Икки ижодкор сўхбатини ўзбек ва беларус адабиётининг ўзига хос мулоқотида қиёслаш мумкин.

Зулфияхоним

ҳаёти ва ижоди ва бағишланган сайт zulfiyaxonim.uz

рабо Қурбонова ижросида тинглаш имкони эга. Шунингдек, шoиранинг мунис сиймоси акс этган рангташвир асарлари, ноёб фотолар ҳам уларни бефарқ қолдирмайди.

Бундан ташқари, Алишер Навоий номидаги давлат адабиёт музейи билан яқин ҳамкорлик ўрнатилган яхши самара бериши мумкин. Сайт саҳифаларида шoира кўлемларининг фото нусхаларини эълон қилишга эришилса, катта ютуқ бўларди.

Яна бир муҳим вазифа веб-сайтнинг ташкилий тузилмаси билан боғлиқ. Юқорида таъкидлаб ўтилганидек, интернет соҳаси тобора тақомиллашиб, янги инновацион лойиҳалар билан бойиб бормоқда. Агар "zulfiyaxonim.uz" "facebook.com", "vk.com" каби оммавий ижтимоий тармоқларда ўз саҳифасига эга бўлса, фойдаланувчилар сони янада ортади. Шундагина веб-сайт оддий маълумот манбаига эмас, балки қўллаб адабиёт ихлосмандларини бирлаштирувчи виртуал ижод майдонига айланади. Бунинг учун сайт фойдаланувчиларини рўйхатга олиш тизимини йўлга қўйиш талаб этилади. Шу ўринда баъзи муаммоларга ҳам эътибор қаратиш жоиз.

Масалан, Тошкент вилоятининг шаҳар ва туманларида сайт хизматида фойдаланишда турли ноқулайликлар юзга келмоқда. Кўп ҳолларда "http://zulfiyaxonim.uz/" калит сўзини киритишнингизга қарамай, бош саҳифа пайдо бўлмайди. Эҳтимол, бу муаммо интернет хизматларини тақдим этувчи ташкилотлар фаолияти билан боғлиқдир. Шундай бўлса-да, сайт маъмурияти юқоридаги масалага эътибор беришини истардик.

Замон билан ҳамқадам адабиёт янги тарғибот шаклларига мурожаат қилиши табиий жараён. Адабиёт ва интернет ҳамкорлиги бунинг далили. Агар ўйлаб қаралса, интернет сайти ҳам китобнинг электрон кўринишдаги бир тури экани маълум бўлади. Зеро, унинг қандай савияда бўлиши муаллиф истеъдоди ва маҳоратига боғлиқ. Демак, Зулфияхоним ижодида бағишланган янги сайтнинг ташкил этилишини ўзбек адабиётининг ўзига хос воқеага қиёслаш мумкин. Муҳими, ана шу янгиликдан ўз ўрнида ва самарали фойдалана билишда.

Азиз ИМОМОВ

ЖАРАНГДОР НАВОЛАР

ҳаётининг безағи бўлган вафо ва садоқати ёқади менга. Шoира ижоди билан дастлаб Леся Украинка ижодидан қилган "Баҳор" шeъри таржимаси орқали танишдим. Шундан сўнг унинг ўз ижодига мансуб шeърлар билан таниша бошладим. Уларни ўқиганим сари хайратим ортиб бораверарди. Чунки опанинг шeърларида мантиқ ва драматизм кучли. Шeърларининг ҳар бири ўз оҳанги билан дунёга келган, айниқса, сатрлар орасига яширинган образларни айтмайсиэми... Унинг айрим шeърларидан ана шу оҳанглари излаб тополганимдан бахтиёрман.

аламли йўқотиш туйғули чеккан изтироблари, нолаю фиғонлари муслиқий оҳанглар орқали тасвирланади. Айни пайтда ноталар қатига бу йўқотиш бир одамнинг эмас, балки бутун бир халқнинг ғами эканини ифодаловчи оҳанглари сингдиришга ҳаракат қилдим. Муслиқий мазмуннинг таъсирчанлигини ошириш учун ўртада "Сегоҳ" куйидан фойдаландим.

Туркумини эшитган мутахассислар асарга бир операга асос бўларли мавзу олинибди, деган фикрни ай-

мида шoирлар шeърларидан ўз ўрнида фойдаланишимга имкон берган. Бугун устоз шoиранинг қўтлуг айёми муносабати билан яна "Садоқат"

Зулфия таваллудининг 100 йиллиги

операсини саҳнага қўйиш устида иш олиб бораёмиш. Асарга, асосан, муслиқий сайқал берилди. Увертюра, пролог ва эпилог замонга мослаштириб янгидан яратилди. Ёш шoираларнинг образлари кўчайтирилди. Асар Зулфия тақаллуми ва катта ариясига билан яқунланади.

Операнинг янги варианты муслиқий жиҳатдан яқунланди. Ҳозир театрда сўнгги ишлар кетаяпти. Устоз санъаткорларимиздан, Ўзбекистон халқ артисти Ферудин Сафаров режиссёрлигида актёрлар қизгин ижод билан банд. Шoира Зулфия образини Ўзбекистон халқ артисти Муяссар Раззоқова, истеъдодли солистлар Малика Норматова, Барно Исмаилова ва Гулнор Алжановага топширилган. Ҳамид Олимжон партиясини эса Ўзбекистон халқ артисти Нормўмини Султонов ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Рамзиддин Усмонов ижро этидилар. Мазкур опера театрининг янгидан бунёд этилган саҳнасида муносиб жаранглайди, деб ўйлайман.

Гулчехра УМАРОВА сўхбатлашди.

лару мазмунсиз видео тасвирларни эмас, балки шeърият ва тасвирий санъатнинг ўзига хос уйғунлигини учратасиз.

Янги сайтнинг ташқи қиёфасига баҳо берар эканмиз, ўзига хос дизайн яратишга эришилганини қайд этиш лозим. Ҳар бир саҳифа миллий либосларимизга хос нақшлар билан безатилиб, ёруғ ранглар жилосига йўғрилган. Сайт Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси ташаббусига кўра "ZiyoNET" мaърий-информацион тармоғининг техник қўмағида яратилган ушбу муваффақиятга калит бўлиб хизмат қилганига шубҳа йўқ.

Кўриниб турибдики, лойиҳани амалга оширишда улуг шoира ижоди билан яқиндан таниш ижодкор ва мутахассислар бошчилик қилган. Шу сабабли ҳеч бир саҳифада замонавий сайтлардагидек тўлиб-тошган рекламаю қулқозди миш-мишларга дуч келмайсиз. Умумий ахборот ҳажми тўғри тақсимлангани туйғули ўқувчи эътиборини чалғитувчи ёки мавзуга доир бўлмаган маълумотларга жой қолмаган. Сайт харитаси аниқ ва лўнда кўринишда тузилган, табиийлик, фойдаланувчига қўл келади. Ҳатто сайт хизматлари илк бора мурожаат қилган интернет ихлосманди ҳам излаган маълумотини ортиқча қийинчиликсиз, тезда топиш имкони эга.

Янги сайтин устоз Зулфия ижодига бағишланган ўзига хос энциклопедияга ҳам қиёслаш мумкин. Фойдаланувчилар эътиборига ўнта бўлим тақдим этилган бўлиб, улар, ўз навбатида, йигирмата рўкна бўлинадди. Шoира ҳаёти ва ижоди ёритилган "Ҳаёт солномаси", "Лирика", "Ҳамид Олимжон", "Сўхбатлар", "Шoира тимсоли санъатда", "Зулфия публицистикаси", "Зулфия мактаби" каби бўлимлар билан танишар экансиз, уларнинг ҳар бирида қизиқарли материаллар жамланганига гувоҳ бўласиз.

Аввало, "Ҳаёт солномаси" бўлимига эътибор қаратаман. Ундан шoира ижодий йўлининг хронологик мундарижасидан ташқари "Ҳаёт varaқлари"

Сайт бўлимларини қизиқарли китоб-сингари арақлашда давом этаман... Опа қаламига мансуб ижод намуналари жамланган "Лирика" ҳамда "Зулфия публицистикаси" бўлимларини кўздан кечириш жараёнида интернет дунёнинг деярли барча мамлакатларини боғлаб турувчи глобал тармоқ экани ёдимга тушади. Демак, ушбу сайт шарофати билан дунёнинг қўллаб мамлакатларидаги адабиёт ихлосмандлари ўзбек шoираси яратган асарлар билан танишиш имкони эга. Бундан ташқари, сайтдан ўрин олган материалларни қафат ўзбек, балки инглиз ва рус тилларида ҳам мутолаа қилиш мумкинлигига нима дейсиз? Интернет тарғиботининг афзаллиги шунда эмасми!

Компютер технологиялари бизга янада кенг имкониётларни ҳам тақдим этади. Бунинг исботини "Шoира тимсоли санъатда" бўлимида яққол кўриш мумкин. Унинг тарғиботи кирувчи "Театр", "Рассомлик", "Ҳайкалтарошчи", "Муслиқ" каби рўкналарда катта медиа манба жамланган. Мисол учун сайт фойдаланувчилари Зулфиянинг "Тингла, булбул" шeъри асосида бастанган қўшқни хонанда Дил-

ЁШЛИК МАВЖЛАРИ

Шу кунларда юртимиз бўйлаб ўтказилаётган "Нима қилдик Ватан учун?" фестивалида борлигинга нур, қалбинга гурур бағишлайдиган қадрдон тароналар янграмоқда. Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, "Ўзбекинав" эстрада бирлашмаси, Ёшлар маданият ва санъат маркази ҳамкорлигида ташкил этилган мазкур фестивал Фарғона, Андижон, Наманган вилоятларида гоёқ кўтаринки кайфиятда бир-

Бу тадбир нафақат катнашчиларда, балки биз — "Ўзбекинав" эстрада бирлашмаси вакиллари ва санъаткорларда ҳам унутилмас таассурот қолдирди. Илк сафаримиз Фарғона вилоятидан бошланди.

Вилоятда янги бунёд этилган минг ўринли муҳташам Санъат саройига жам бўлган муҳлислар Ўзбекистон халқ артисти Гулсанам Мамазоитова, Ўзбекистон халқ хофиси Илҳом Иброҳимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳсин Мўминов, "Нихол" мукофоти соҳиблари Зиёда Қобулова, Шаҳно Рустамова, таниқли хонанда Отабек Мухаммадзоҳид каби санъаткорлар ижросидан завқу шавққа тўлдилар. Она Ватан меҳри, гўзал диёришимиз табиати, халқимизнинг умрбоқий қаҳриятлари тараннум этилган тароналарни тинглаб, бирга қуйлаб, кўнгиллар тоғдек ўсди. Концерт доирасида ёшлар маънавиятини оширадиган, ҳуқуқий онгни янада юксалтиришга хизмат қиладиган қизиқарли савол-жавоблар уюштирилди. Ўғил-қизлар давлатимиз раъмлари, конституциямиз, миллий давлатчилигимиз тарихи борасида чуқур билимга эга эканликларини намойиш қилишди.

Фестивалдан кейин санъаткорлар Фарғона шаҳридаги 4-болалар муслиқа ва санъат мактабида ижодий учрашувда қатнашдилар. Маҳорат машғулотлари чоғида Гулсанам Мамазоитова шу мактабда бир мuddат муслиқа сирларини ўрганганини, лекин у пайтларда бугунгидек шароитлар бўлмаганини таъкидлади. Ижодий учрашув давомида истеъдодли ёшлар бир қанча куй-қўшқиларни маҳорат билан ижро этиб, яратилган шароитлардан унумли фойдаланаётганларини кўрсатишди.

Ижодий гуруҳ аъзолари Фарғонадан Андижонга йўл олганларида Қувадаги анорзору гилосзор боғларда давом

Назм ва наво

салишлар, юртдошларимиз онги ва қалбидаги ўзгаришлар ифодаси бўлиб янгради. Айниқса: **Ҳеч қимдан кам эмасан, кам бўлмагaysан, Ерда қолсанг, офтоб бўлиб қулмагaysан. Қачон белни маҳкам тортиб боғлагaysан?** **Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?!** — сатрларини ҳамма баралла қуйлади.

Фестивалдаги жўшқин кайфият Намангандаги 1-болалар муслиқа ва санъат мактаби ўқувчилари ҳузурида ўтган учрашувда ҳам дилларга ҳамроҳ бўлди. Учрашувда Ўғил-қизлар ўз иқтидорларини намойиш этишди. 3-муслиқа ва санъат мактаби ўқувчиси Шаҳноза Ёқубжонованинг академик йўналишдаги ижроси ҳаммага манзур бўлди. Қўшқилар, қуйлар, рақслар савол-жавобларга уланиб кетди. Муслиқа мактабларидаги ёшларнинг жўшқинлиги Косаной, Қувасой, Шаҳрихонсой мавжларини ёдга солади. Беихтиёр қадрдон қўшқининг давваткор сатрлари дилмиздан тилимизга кўчди:

Шу сойлардан сувлар ургин юзинга сен, Бир бор назар солгин боғин зингга сен, Шу саволни бериб кўргин ўзинга сен: Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?!

Азизбек АНВАР

зоитованинг жонли ихродаги концерти муваффақиятли ўтганини таъкидлаш жоиз. Бошқа хонандалар ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватламоқдалар.

Муаллими, бирлашма ҳодимлари ҳамда таниқли эстрада хонандалари юртимиздаги деярли барча муслиқа ва санъат мактабларига бириктирилиб, ҳар ойда маҳорат дарслари ўтказиб борилад. Айни вақтда, бу хайрли иш ҳам газират билан давом эттирилмоқда.

"Ўзбекинав" хонандалари ҳар йили мамлакатимизнинг катта байрам тантаналарида, турли тадбир ва анжуманларда, йирик ижодий кечаларда, фестивалларда фаол қатнашиб келадилар. Бу йил ҳам халқ севган хонандалар муҳлисларини бадиий мукамал қўшқилари билан ҳушнуд қилишда давом этадилар.

Муаллими, бир неча йилдан буён миллий эстрада санъатини янада ривожлантириш, ёш ижрочиларни "оммавий маданият" таъсиридан ҳимоя қилиш мақсадида "шoир-бастакор-ижрочи" ижодий училиги ҳамкорлигини мустаҳкамлаш борасида қўллаб-қувватлаш амалга оширилмоқда. Бу йил ҳам ушбу йўналишдаги ишлар давом эттирилиб, шoирлар, бастакорлар ва хонандалар иштирокида давра сўхбатлари, муҳокамалар, овоз ёзиш студиясида ижодий учрашувлар мунтазам ўтказиб борилади. Ёш, иқтидорли ижрочиларни кашф этиш ва уларни қўллаб-қувватлашга қаратилган кўрик-танловлар ("Янги тароналар" ва "Истеъдод эгалари" каби) ташкил этиш, миллий менталитетимизга мос бўлмаган, ёшлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи, енгил-елли концерт дастурларининг намойиш этилишига йўл қўймаслик чораларини кўриш, ижрочи ва ижодий жамоалар ҳақида маълумотлар, улар томонидан ижро этилган қўшқилар, шeър матнларини ўз ичига оладиган электрон базани шакллантириш ва уни доимий тўлдириб бериш каби ишлар ҳам бирлашма зиммасидаги асосий вазифалар сифатида бу йилги режадан ўрин олган.

Ахборот хизмати.

ИЗЛАНИШ ДАВОМ ЭТАДИ

"Ўзбекинав" эстрада бирлашмаси жамоаси айни кунларда қизгин ижодий ишлар билан банд. Жамоа ўтган йили амалга оширилган ишлар сарҳисоби асосида ўз олдига янги мақсад ва режалар қўйган ҳолда изланишда давом этапти. Масалан, ўтган йили кўнчили эътиборини тортган яхши бир ташаббусга асос солинди.

Концерт-томоша фаолияти ҳуқуқини берувчи махсус рухсатнома — лицензия олиш истагида бўлганларга Ижодий қўмаклашувчи вакиллар гуруҳи олдига жонли ижрода ўз имкониятларини намойиш этиш талаби қўйилди. Бу жараён санъатта шунчаки ҳавас билан қарайдиганлардан овоз ва ижро имкониятига эга хонандаларни осонгина ажратиб олиш имконини беради. Бирлашма раҳбарияти-

нинг мазкур ташаббуси янги йилда янада тақомиллаштирилиб, аксарият тажрибали ва ёш ижрочилар Ижодий қўмаклашувчи вакиллар гуруҳи йиғилишида ўз қўшқиларини жонли ижро этиб, муҳомадан ўтганидан кейингина концерт-томоша фаолиятини давом эттириш ёки бошлаш ҳуқуқини қўлга киритаяпти.

Шунингдек, ўтган йилдан бирлашма томонидан жонли ижро асосида концерт беришни истган хонандалар моддий жиҳатдан қўллаб-қувватланаётгани истеъдодли санъаткорлар учун яратилган имкониятлардан бири сифатида қайд этилганини айтиб ўтиш лозим. Шу ўринда яқинда "Истиқлол" саройида Ўзбекистон халқ артисти Гулсанам Мама-

Сарҳисоб

вий кўргазма очилди. Унда таниқли ўзбек рассомларининг кичик ҳажмдаги асарлари намойишга қўйилган бўлиб, ижод намуналарида мўйкалам соҳибининг исми келтирилмаган. Кўргазма шартларига кўра томошабинлар ҳар бир рассомга хос бўлган ижодий дастхатга асосланган картина муаллифини аниқлаш лозим. Рангташвир, графикада яратилган асарларда рассомларнинг ташқи дунёга бўлган ўзига хос муносабати ҳам акс этган.

С.КОСИМОВА

ШАРҚ ТАРОВАТИ

Халқаро маданият қарвонсаройида "Шарқнинг нозик таровати" мавзусида кўргазма очилди. Экспозициядан ўн тўққизинчи аср охири ва йигирманчи аср бошларида ишланган, шакли, безаклари ўзига хос аёллар зеб-зийнатлари ўрин олган. Мамлакатимизнинг турли ҳудудларига хос ёстиқ тумор, тиллақош, кокил, зебигардон, исирга, балдоқ, нозигардон каби заргарлик намуналари ўзбек амалий санъатининг тарихига назар солишга имкон беради.

Ушбу кўргазмага уйғун ҳолда Маданият қарвонсаройида Миллий рассомлик ва дизайн институти талабаларининг "Мода формуласи" кўргазмаси очилди. Унда А.Уринбоевнинг "Этно", Н.Ҳўзимбетованинг "Башанг қўйлак", Оқшом қўйлақлари сингари тўпламлари намойиш этилмоқда.

— Тўпламдан ўн икки кўринишдаги либос ўрин олган, — дейди "Сарпо" тўплами муаллифларидан бири Шаҳбоз Илҳомов. — Бунда, асосан,

ўзбек тўйларида кийиладиган аёллар либосларини кўришингиз мумкин. Ушбу тўпламга мансуб бир қатор либослар Германиянинг Дортмунд технологиялар институтида ҳам намойиш этилмоқда.

Пойтахтимиздаги Тасвирий санъат галереясида "Ижодий дастхат" деб номланган ноанъана-

Кўргазма залларида

ШОИРАГА МУВАЧИШАХ

Заррин офтобга-да ташбиҳ на даркор,
У мудом сериндидат, мудом нурафшон,
Кўёш бошимиздан сочаркан шарор,
То абад меҳрга гарқидир бу жаҳон.

Фарахбахш тонга ҳам не керак таъриф,
Чароғон кунларга эрур сўзбоши.
Тонг нақадар жозиб, нақадар зариф,
Тонгининг зурёдидир олам кўёши.

Удувдор қояга қиёс на даркор,
У мудом нуриқор, мудом сарбаланд,
Дунёга кўз ташлар, сокин беозор,
Кўксига вулқонлар бўлса ҳам гарчанд.

Инжу инжудир, бас, таъриф зиёда,
У замин кўксига чарақлар доим,
Оққуш оққушдир бас, ушбу дунёда,
Ёлғиз у садоқат, вафога қоим.

Лавғиллаб ёнган чўғ ожизга нажот,
Жонларга жон бўлиб кул бўлур охир,
Зулматни парчалаб ташлар шу заҳот,
Мудҳш тун кўйида ёнган жаҳоҳир.

Ярқираб турар ой дилбар ва жозиб,
Теграсида минг-минг юлдузлар қатор.
Гўё фаршталар қанотини ёзиб,
Заминга нур билан битарлар ангор.

Сайфулла ҒАФУР,
адабиёт ўқитувачиси

Янги нашрлар

"ЗУЛФИЯ ЗАМОНДОШЛАРИ

ХОТИРАСИДА". Ибратли ҳаёти, кенг ижтимоий фаолияти, бетакроор истеъдоди, Ватанга муҳаббати, олижаноб инсоний фазилатлари билан устоз шоира Зулфия замондошлари ва шогирдлари хотирасида азиз ва қадрлидир. "Академнашр" нашриёти томонидан босмадан чиққан китобга шоира замондошлари — сафдошлари, дўстлари ва шогирдларининг хотира ва дил сўзлари киритилган.

"СЕНИ КУЙЛАЙМАН, ХАЁТ". Мазкур тўплам шеърят ихлосмандларига, муҳаббатга шайдо қалбларга, эзгуликка йўлдош юракларга, ҳаётни севувчи барча-барчага ажойиб шеърый гулдасга бўлди. "Академнашр" нашриёти тайёрлаган музкур шеърый китоб 10000 нусхада чоп этилган.

"I WAS LOVE" (МЕН ИШК ЭДИМ).

Шоиранинг "Академнашр" нашриёти томонидан тайёрланган яна бир китоби айнан шундай деб номланади. Китобга шоиранинг юракка яқин, руҳиятга сирдош энг сара шеърлари жамланган. Шеърларни таникли таржимон Бегойим Холбекова инглиз тилига ўйрган.

"ЗУЛФИЯ ШЕЪРИЯТИ". Тошкент давлат шарқшунослик институти устоз шоиранинг шеърлар тўпламини ўзбек ва корейс тилида нашрга тайёрлади. Ким Хюн Нюн ва Н.Бердикобилов томонидан тузилган тўплам кенг китобхонларга мўлжалланган. "Зулфия шеърларини илк бор ўқиганимда ҳайратда қолдим. Чунки бундай гўзал шеърларни ҳали учратмаган эдим. Корейс китобхонлари ҳам Зулфия шеърлари билан яқиндан танишиш бахтига муяссар бўлди", дейди корейлик таржимон.

"ҚАДР КЕЧА ҚАТРАЛАРИ". Ҳар биримизнинг қалбимизда ҳамisha эҳтиром кўрсатишга лойиқ, доимо ибрат оладиган инсонлар бор. Бундай сиймолар том маънода зиё таратувчи ва ўз ҳаёти, ижоди, қилган ишлари билан бизга маънавий мактаб. Зулфия шогирдлари тимсолида шундай азиз инсон эди. "Янги аср авлоди" нашриёти томонидан нашр этилган "Қадр кеча қатралари" китоби шоира билан бирга ишлаган Раҳима Шомансурованинг қалб битиклари асосида тайёрланган.

ФАРҒОНА. Буюк мутафаккирлар Алишер Навоий ва Заҳриддин Муҳаммад Бобур ижодий меросини ўрганишга бағишлаб Фарғона политехника институти, "Азот" ишлаб чиқариш заводи, Нефтни қайта ишлаш заводи, Шарқий округ кўмондонлигига қарашли ҳарбий қисмларда маънавий-маърифий тадбирлар ўтказилди.

Фарғона шаҳридаги Санъат саройида Ўзбекистон халқ шоири Зулфиянинг 100 йиллигига бағишлаб ўтказилган адабий-илмий анжуманда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Муҳаммад Али, Ўзбекистон халқ шоири Иқбол Мирзо, таникли шоирлар Қутлибека Раҳимбоева, Мунаввара Усмонова атоқли шоира ижоди ва ибратли ҳаёти ҳақида сўзладилар. Фарғона санъат коллежи талабалари, Юсуфжон қизиқ Шакаржонов номидagi вилоят мусиқали драма театри, "Қир гуллари" ансамбли, Фарғона шахар филармонияси хонанда ва рақосаларининг чиқишлари барчада катта таассурот қолдирди. Шунингдек,

Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимларида

мазкур Санъат саройида ўтказилган «Назм ва наво» кечасида Ўзбекистон халқ артистлари Ёкуб Аҳмедов, Абдуҳасим Исмоилов бошчилигидаги санъаткорлар гуруҳи ижросидаги концерт дастури ҳам вилоят ёшларининг буюк эотлар ижоди-га бўлган эҳтиромини янада оширди.

Фарғона давлат университетидега ўтказилган адабий анжуманда филология фанлари докторлари Ҳабибулла Жўраев, Сиддиқжон Мўминовлар Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг адабий ва илмий мероси ҳақида маълумот бердилар. Шоир асарлари асосида талабалар томонидан сахна кўринишлари ижро этилди.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ. Оҳангарон туманидаги болалар мусиқа ва санъат мактабида Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди Тўхтабоевнинг "Янги оҳангда куйлаётган вилоят" китобининг

БОБОЛАРГА ЭҲТИРОМ

Буюк мутафаккир боболаримиз Алишер Навоий ва Заҳриддин Муҳаммад Бобур таваллуд муносабати билан жойларда тадбирлар давом этмоқда. Шофиркон туманидаги 24-умумтаълим мактабда "Навобахшим Навоий", "Навоийдан ўргандим", "Бобур шерияти" мавзуларидаги кўргазмалар, очик дарс ва семинарлар

бўлиб ўтди. Бошланғич синфлар ўртасида ташкил этилган газалхонликка Фарангиз Садриевга муносиб рақиб топилмаган бўлса, юқори синф ўқувчилари орасида Ўғиллой Иззатова, Хулқар Тўраева, Фарангиз Фармоновлар голиб деб топилди. Билим даргоҳида "Алишер Навоий сўз мулкининг султони" мавзусида иншоолар

танлови ҳам бўлиб ўтди. Мазкур тадбир ёшларга жаҳон адабиёти ва тамаддунига муносиб ҳисса қўшган буюк боболаримизни янада яқиндан таниш имконини берди. Тадбир сўнггида голибларга ташкилотчиларининг эсдалик совғалари ҳам топширилди.

Дилдора Қўлдошева,
Шофиркон туманидаги
24-мактабнинг адабиёт
ўқитувачиси

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, "Ўзбектеатр" ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, Театр ижодкорлар уюшмаси, Наманган вилоят мусиқали драма театри фахрийси Ўзбекистон халқ артисти

Қамолддин РАҲИМОВнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик билдиради.

Республика халқ ижодиёти ва маданият-маърифий ишлар илмий-методик маркази Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тўлқин Хайдаровга отаси

Усмонали ХАЙДАРОВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Республика халқ ижодиёти ва маданият-маърифий ишлар илмий-методик маркази Жиззах вилояти Зомин тумани маданият ва спорт ишлари бўлими мудири Шамсиддин Жиянмуродовга отаси

ТўйчиБОБОНинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Ахборот хизмати.

ИЛМИЙ-АДАБИЙ АНЖУМАН

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти ҳамда Ёзувчилар уюшмаси ҳамкорлигида "Мустақиллик даври адабиётида Зулфия ижодининг аҳамияти" мавзусида илмий-адабий анжуман бўлиб ўтди. Темурийлар тарихи давлат музейида ўтказилган мазкур тадбирда адабиётшунос олимлар, ёзувчилар, ёш ижодкорлар жам бўлишди. Йилгилини очиб берган профессор Низомиддин Маҳмудов, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси вице-президенти Баҳром Абдуҳалимов Зулфия ижодий меросининг кўлами ва аҳамияти ҳақида сўз юритишди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси Муҳаммад Али шоира таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан юртимизда ўтказилаётган тадбирлар, чоп этилган китоблар ҳақида гапирди. Академик Бахтиёр Назаров шоиранинг адабий алоқалар тараққиётига қўшган ҳиссаси ҳақида, таникли адабиётшунос олим Иброҳим Ғафуров Зулфиянинг таржимонлик маҳорати мавзусида маъруза қилди.

Атоқли шоира ижодининг ўзига хос хусусиятлари филология фанлари докторлари Наим Каримов, Умарали Норматов, Йўлдош Солижонов, Нурбой Жабборов ҳамда ёзувчи

Улугбек Ҳамдам маърузаларида таъкидлаб ўтилди. Зулфия билан ҳамдард, ҳамнафас бўлган инсонларнинг, айниқса, шогирдларининг хотиралари кўпчилида илқ таассурот қолдирди.

— Зулфия опамнинг мумтоз адабиётга қизиқшлари кучли эди, — деди профессор Суйима Ганиева. — Бир кун телефон қилиб, бир форсий шеър бўлса, бирга таржима қилса, дедилар. Мен бобурий шоирлардан бирининг шеърини Зулфия опамга ўқиб бердим. Унинг мазмуни шундай эди: эй, шаршара, юқоридан куйига нега йиғлаб тушсан, кимнинг дардини чекасан, бошингни ерга уриб, уни тошларга айлантириб юбординг... Зулфия опам буни эшитиб, "Шу рубоийни мен учун ёзган экан ўша шоира Нуржаҳон бегим", дедилар. Бу менинг Зулфия опам билан охириги гапллашим эди.

Ҳассос ва беназир шоирамиз Зулфия таваллудининг 100 йиллигига бағишланган анжуманда унинг ҳаёти ва ижодига оид янги маълумотлар ҳақида гапирилди, адабий меросига оид долзарб мавзуларда маърузалар ўқилди.

Нилуфар НАМОЗОВА

Гул кўп, чаман кўп

ЖАҲОН АДАБИЁТИ
АНГИЛИКЛАРИ

АГАТА КРИСТИГА МАКТУБЛАР

Китоблари кўп миллионлаб нусхада сотилиши жиҳатидан Инжил ва Шекспир асарларидан кейинги ўринни эгаллаган инглиз адабиси Агата Кристининг шу чоққа номаълум ёзишмалари эълон қилинди. 80 дан ортиқ роман ва ҳикоялар тўплами етмишдан зиёд жаҳон тилларига таржима қилинган адаб китобхонлардан олган хатларни набираси Мэтт Причард ёзувчи таваллудининг 125 йиллиги арафасида тахририятларга жўнатди. Сақланиб қолган бир қанча мактублар орасида адабиётшунос ва драматург Пэлэм Грэнвил Вудхауз билан ёзишмалар ҳам бор. У Кристининг янги асари ҳамisha воқеа бўлганини ёзиб, "Хэллоундаги оқшом" романи ўзига бағишлангани учун миннатдорлик изҳор этган. Лондонда яшовчи бир поляк аёл эса, Иккинчи жаҳон уруши даврида Германия қамоқхонларида жон сақлашига адаб романлари ёрдам берганини, "Жигарранг камзулли киши" романини бир бўлак шамга алмаштириб ёд олгани, етти ойлик маҳбуслик вақтида фақат шу китобгина уни дунё билан боғлаб турганини ёзган. А.Кристи брестоллик 14 ёшли ўқувчи мактубини ҳам сақлаган. Адибанинг янги романини сотиб олиш учун пул йиғиш мақсадида болакай мактабда китоб клуби ташкил этганини айтган. "Менда 28 та китобингиз бор, — деб ёзди у. — Қизиққанлар уларни мактабнинг ўзида ўқигани олишса уч пени, уйда ўқиб келгани олишса, олти пеннидан ҳақ олиб бераман".

2006 йили Кристи мол-мулки сотилганда Женифер Грант исмли мухлиси 100 фунтга бир кичик сандиқча харид қилган. Қалити бўлмагани учун тўрт йил очилмаган сандиқчадан адабга ўз таржимаи ҳолида қайд этган онасининг узуги, тўнғич ва тилла тангалар солинган ҳамён чиққан. Яқинда бўлган аукционда ун бриллиант тилла узук ва тўнғич 79,2 минг долларга баҳоланган.

АДИБАНИНГ СЎНГИ КИТОБИ

"Тиканли бута шоҳида куйловчилар" бестселлери муаллифи, яқинда вафот этган австралиялик таникли адаб Колин Маккалоу қаламига мансуб энг сўнги "Аччиқ қувонч" романи кўплаб жаҳон тилларида чоп этилмоқда. Асли нейробиология соҳасида фаолият олиб борган адибанинг 25 ажойиб романи бўлиб, улар орасида австралияликларнинг уч авлоди ҳаёти ҳақидаги дoston деб ном олган "Тиканли бута шоҳида куйловчилар" халқаро бестселларга айланган, 20 дан ортиқ жаҳон тилларига таржима қилинган. Дунё бўйича ҳар дақиқада ушбу романдан икки нусха сотилади ва шу асосда яратилган сериал намойиш этилади.

Колоннинг онаси янги зеандилига бўлиб, аждодлари тубжой аҳолининг мори қабиласига мансуб. Адиб Сидней университетидеги тиббиёт соҳасида ўқиб, Лондонга кўчиб борган қадар Шимолий соҳил қирролик сифононасида ишлаган. 1967-1976 йилларда Йел университети қошидаги тиббиёт мактабида илм ва педагогик билан шуғулланганда илк бор адабий фаолиятга қизиқиб, "Тим" деган роман ёзди. 1970 йиллардан эътиборан Норфолк оролида яшаб, бутунлай бадиий ижод билан машғул бўлган. "Аччиқ қувонч" "буюк турғунлик" даврида яшаган тўрт опа-сингил ҳаётига доир оилавий дostonдир.

СОКИН ҚАЛБ

Машҳур "Алвон елканлар" қиссаси муаллифи Александр Грининг шу чоққа кенг китобхонларга маълум бўлмаган икки ҳикояси топилди. Петроградда чиққан "Уруш" журналининг 1915 йилги 36- ва 54-сонларида босилган "Кўрқинчи жўнатма" ва "Сокин қалб" ҳикоялари муаллифининг энди шаклланаётган ижодий услубини намойиш этади. Александр Грин матрослик ва балиқчилик қилган. Уралда олтин ювиб тозалаш ишларида қатнашган, қамок ва сурганларда бўлган. Шўро инқилобининг ноҳуш қабул қилгани унинг 1918-1919 йилларда ёзган асарлари орқали яхши маълум. "Ёрқин дунё", "Жесси ва Мориана", "Боши берк йўл" каби романларида озолик ва маҳдудлик тўқнашуви мавзулари асосий ўринда туриши ҳам шундан далолатдир. Унинг ижоди ҳуқирон партия мафкуравий қоллиплари-га сиймагани учун адиб асарларини чоп этиш тўхтатилади. 1930 йили Кримга кўчиб борган адиб орадан икки йил ўтиб, ўпка саратонидан вафот этган.

"ТУҒМА КИТОБХОН" УЧУН ҚОНДА

Америкалик адиб Жейсон Буг қизи Олив туғилганидан бир hafta ўтганидаёқ унга китоб ўқиб бера бошлаган. Бир ёшга тўлганида эса, кутубхонага олиб борган. Ж. Буг ҳозирги болаларни китоб ўқишга жуда барвақт ўргатиш керак, деб ҳисоблайди. Негаки, китобнинг — электрон ва қозғ китобларнинг тақдир айнан мана шу авлодга бевосита боғлиқ. У "Болани китоб ўқишга қандай ўргатиш керак?" номли асаридега бу борада нафақат ота-оналар, балки бошланғич синф ўқитувчилари учун ҳам фойдадан холи бўлмаган гоят-да афзал тажрибалари билан ўртоқлашади. Ж. Буг: "Бошланғич билан биргаликда китоб ўқинг, имкон қадар кўпроқ савол беринг, асардаги деталарни биргаликда муҳокама қилинг, тарихий қаҳрамонлар қиёфасига қиринг ва болаларингиз ҳам ўзларини ўша китоб қаҳрамонларидек ҳис этсинлар... Сюжет давоми қандай ривожланиши бўйича саволлар беринг, билимлари доирасини кенгайтириш учун ўз яшаётган жойингиздан ташқаридаги атроф-муҳит ҳақида муайян тасаввур уйғотишга ҳаракат қилинг... Булар, албатта, яхши самара беради", деб ёзди.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ:
"МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ"
АКЦИЈАДОРЛИК КОМПАНИЈАСИ

O'zbekiston
adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котибият — 233-49-93
info@uzas.uz, uzas@mcs.uz

Танқид ва адабиётшунослик бўлими: 233-58-86 Санъат бўлими: 233-56-40
Ижтимоий ҳаёт бўлими: 233-57-42 Назм ва наср бўлими: 233-58-60

Бош
муҳаррир
Сирожидин
САЙИД

Тахририятга келган қўйғазмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайдиган.
Муаллифлар фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқлангани мумкин.
Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Ҳумоюн АҚБАРОВ
Саҳифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ
«Шарқ» нашриёт-матбаа
акциядорлик компанияси босмахонаси.
Босмахона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй
Босишга топшириш вақти — 20.00. Босишга топширилди — 19.48
Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 26.11.2014 йил 0283-рақам
билан рўйхатга олинган. Адади — 6685 йўртмага Г — 257. Ҳажми — 3 босма тифоқ А-2.
Нашр кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ.
СОТУВДА НАРХИ
ЭРКИН.
ISSN 2181-614X
9 772181 614000